Mε tonun asaria yen adunia noosiabu

Garin tore

Nde mè ba doke mà tombu kpuron beere ka ben asaria nerabu soora tii moru ka gem weebu ka sere si na ta tasa anduniao,

Nde mè dunia soo tomba nì ki bu to nun asaria ka yeru sariru dooru doke sere ba n ye tusa n dera daa kam ya dabia ma ya duniagibu daakari seeya. Yen sona yé tonu kanamo n kpuro kere yera ù wa u n tii mo kpa ù gere yè u bwisika, u tamaa doke kpa ù narùrabu ka yaaru biru ko,

Nde mè yè ya kere yera tem mi ba wooda swii bu tɔnum asaria nɔni doke, n wa tirasi yu ku wii deema ù ka tii yina yen sɔ ba wii yoru diisiamɔ ka ba wii takaasi mò,

Nde mè yè ya kere yera bu noosina ka bu boronu dam ke tem baa,

Nde mè tire te soo tem tom bè ba. Waa ONUN yigberu soo ba tonun asarian tii, win girima ka win beere, ton duro ka ton kuron nerabu (goo kun goo kere) kpam naane kua. Ma ba yii bu (swaa kpee) ko ne tombun waaru ta koo ka sosi, kpa bu waaru gosia doonoorugiru mi tii mora kon kpa,

Nde mè tem ka tem mè mu, yigbɛru duuwa mɛ ka ONU ba mua bu ko mè ba koo ko bu ka tonun asaria ka win tii morun tii tii girima doke,

Yè ya kere yera suam tem (tia) mὲ tonun asaria ka win tii morun swaa soo, n wa mὲ ba yii ba nε ba koo ko bu yè ko mam mam.

Menno boko ge, ga yorasia ga ne:

mɛ tɔnun asaria yen andunia nɔɔsia bi bu saawa, gaa ni bweseru baatere ka tem baamɛre mu kasu mu naa, n wa tɔmbu kpuro, sɔm ko yenu ka yigbɛnu kpuro, bà n tɔnun asaria nɔɔsia bi bwisika bu asaria girima dokebu ka tii mɔru wuu swaa daasia ka keu sɔɔsibu ka sere bwisi sosibu. Kpa bu ko mɛ̀ ba koo ko n wa kpurɛ kpurɛ ba aweren temɔ, bu girima doke bi ka tii mɔɔ te sua, kpa bu ka sɔm buru ko wuu si su waa yigbɛ te sɔɔn tɔmbun tii ka tem mɛ̀ ba mɔ min tɔmbu sɔɔ.

Damba 1

Ba təmbu kpuro marawa ba tii mə, ba nɛ, girima ka saria səə. Ba ra bwisiku, ba dasabu mə, ma n weene ba n waasinɛ mɛrobisiru səə.

Damba 2

Baawere ko kpi u sariaba ka tii moo ni ba kpara min baruka digoo kun tuko, bwesera, wasin gona, durowa, kurowa, politikin beragia, n kun me bwisikunu gana.

Yen biru, n $\grave{n}$ kooro bu tem ka tem wunana politiki ka wooda swaa soo. K $\grave{a}$ da tem min di tonu yarima, mu tii monu mua, mu $\grave{n}$ mu $\grave{\epsilon}$ ro.

Damba 3

Tonu baawere u waarun saria mo ka tii moru, ka sere me ba koo wii yina.

Damba 4

Ba n goo yoru muamo, bu sere wii dendi. Ba yoru diisiabu ka yoru muaba yina.

Damba 5

Ba n goo takaasi mò, ba n ma goo noni swaaru soosino, bu sere goo nuku kosuru, ka sanani ka ma sere yè n n weene bu ton wundeko ni kuaa siimaa ko.

Damba 6

Baawere asaria mo yan kpuro bu wii tuburi ù n siribun tonu.

Damba 7

Tombu kpuro ba newa woodan bera (swaa soo) n maa weene tii yina bi ba ko ka be yina, bun saa tia bu ku goo suu wuna, n da ma ba saria ye sara, bu ka wa bu be taki di ka bu be noo kuuri be kpuro wooda ya ko be gane.

Damba 8

Tonu baawere u saria mo ù win tem siru ye fεagiru faaba kana ma ba wi toraa swεε yi soo wooda ya wi noo ka.

Damba 9

N 'n koro bu tonu yorasia, bu wii nua n kun mε bu wii tem yara.

Damba 10

Tonu baawere u saria mo, naa nebu wolluyee, ù win mem gere bu noo dee dee samaan noni, kpa siri yeru te ta n gonnu ka yaa murenamo, tu wunana ù n gem mo, yè n win baa ka win tirasi, tora te ba ma wi waasi tà n gem, sirikobu bu asaria ko.

Damba 11

Tonu wi ba toraru waasi, ma ba n gina ten see da noma tura, yen yero kun gina gee mo. Ba n koo wi siria n saria mo u goo kasu wi u koo ka wii yina.

N n weens bu tonu taars we yèn so u gaanu kua n kun me yèn so u gaanu duari ni nu n waa toraru ka asarian swaa soo, saname u ni kua Yen biru, n n weens bu yero taare we ya n kpaaru kere nde yè ba ko raa wii we saa ye u tora.

Damba 12

Tonun waarun gari, win yenu win noosina ka win berusebu ya n goo wa. Mena maa n n weene bu tonu beere biasia kam soo. N weene asaria yu ka tonu yina ka kookoo si sa sia mi.

Damba 13

Tonu baawere u saria mo ù da mi u ki, kpa ù win yenu bani win temo.

Tonu baawere u saria mo ù tem gam n di see, ka da win tin tem, u koo ma kpi ù wure ù wuraa mi.

Damba 14

Bà n tonu takaasi mò, u saria mo ù waayeru kasu tem gam gia, kpa ù tem min baruka

di.

Ba 'n kpε bu asaria ye gbiisia ma ba seeda kua ba wa mà u torawa. N ѝ maa kooro bu asaria ye gbiisia ma win kookoosu kun saa dee dee n de mε yigbε baka te ONU ya yii.

Damba 15

Tonu baawaren sariawa u n saa tem gam tonu.

Ba n goo yinarimo u n saa tem gam tonu, bu sere wii yinari ù tem sweyna.

Damba 16

Saa tonu saa gaa tura, ba h bweseru garu, tem gam tondu, gusu no saaru garu suu wune, ton kuro ka ton duro ba saria mo bu suana kpa bu bibu ma. Ben saria ya ne wa suanaan swaa soo.

Be ba ki bu suana sere bu gina noosina n kun tirasi.

Sa seewa sa tonun bweseru deemawa tem mi, bwese tera ta gbiiya n ma weenɛ bu ka tè yina.

Damba 17

Baawere, a, wi turowaa a be dabinaa, u kon win baa mowa.

Ba 'n kpε bu tonu win gaanu worari ka dam.

Damba 18

Tonu baawere u ayeru mɔ: ù bwisiku nde mɛ u ki, u n dasabu mɔ, kpa ù gusunɔ sa; aye te ta dera u koo kpi ù gusunɔ saaru garu deri ù garu swii, nde mɛ u koo kpi ù gusunɔ saa wi turo, n kun mɛ sannu sannu, samaan wuswaaɔ n kun mɛ win beraɔ nde mɛ u ki.

Damba 19

Tonu baawere u saria mo ù gere me u wa, u kun nande, kpa ù gari ka dabaaru yè u nua tem pusi me u kpia ka mi u ki.

Damba 20

Tonu baawere saria mo ù menno ka yigberu kó ta kun naanaanu ganu mo.

2. Ba n goo tirasi mò ù yigberu garu du.

Damba 21

Tonu baawere u saria mo ù win tem tombun wunanosu soo du ù n ki win tii tii, n kun mɛ ù somobu gabu wuba bé u ki bu wi wunana.

Tonu baawere koo kpi ù samaa somburu (bature somburu) ko, nde mε ba yen kpuna yii.

Mε samaa ya yii mi soora tem dam mu tasa. Swaa ye soo ba ko n da tεtε to, taki sari, sanam ka sanam, tombu kpuron noni biru n kun mε bokusao, bu ku goo tirasi ko u ka goo tετε toowa.

Damba 22

Tonu baawere u saria mo u nom kɛru wa, mi win baa ya waa kpuro. Ka win tem kookari, ka mi noosina yè ya waa ka tem tukun dam, n wa win waaru tan girima mo.

Damba 23

Tonu baawere u saria mo ù som buru ko, ù gosi te u ki, ka ten yè ta mo n koo ka wi naawa keru wa somburu tà n ra yora gaso.

Tombu kpuro, ba kosia teeru mo bu mua saa ba ka som bwese te eru mó

Wi u somburu mò kpuro u saria mo ù koriaru mua mɛ n weenɛ, sere tu wi win yɛnugibu turi mɛ ba kon ka waaru dimo dee dee, n koo koora buka be yina.

Tonu baawere u saria mo wi ka gabu bu som kowobun yigbe te ta ra ka be yine swii, kpa bu kpan yigbe merosu soo du si su ko nda ka be sune.

Damba 24

Tonu baawere u saria mo ù wɛra, u dwee, ù somburu ko u ku saka sarasia, kpa ù wɛraru ka kosiaru giru mau sanam ka sanam.

Damba 25

Tonu baawere u saria mo ù waaru diisina me u koo ka win bwaa dobu, win bwe, ka win yenugibugia noori, nde dianun bera, yanu waayeru, dokotoro tim. Win somburu tà n yora, ù n bara ù n yemo kua, ka sere yè u mo yà n buera n kun ka win goru kiru, u saria mo nom kerun yigberu tu wii dera.

Yooniru ka biru ta saria mo bu te noori gem gem. Kuro wi na ka kuro kpaaru mo win bibu, ka wi na na ka kuro kpaaru mo na bibu, be kpuro somi tee tera ba ko be ko.

Damba 26

Tonu baawere weenε ù keu ko. Keu ya weenε bu ye ko n kun ka gobi, n 'n man kere keu dii piibinugia. Kei dii piibinunkeu ya saa tirasi. Keu noman som mεεribu gia ka gbankoko som mεεribugia n weenε bu n saa tombu kpurongia, saa ba ka yen saka tura.

Yè tonu kasu keu soo yera bwee dora, n wa tonum asaria ka win tiin morun noni dokebu bu dam sosi. Keu ya weene yu somi me noosina, suuru, ka kiru ta kon ka waa tem kpuro, bwese wuunu kpuro n kun me gusuno saarugibun mi. Kpa yu kpam yigbe baka te ba soka ONU somi ten wori soo mè ta koo ka sina seeru swii andunia soo.

Biin tundo ka biin mero ba ayeru mo bu ben bibu keu doke swaa yè ba ki soo.

Damba 27

Tonu baawere koo kpi, dwee bi tomba mò ù bi du ma u ki, kpa ù bin baruba di. Tonu baawere koo kpi ù kasoo soo du kpa ù yen arufaani di.

N weens su ka tabu yari, n wa wi u kasoo mò (gaanun gosiabun bera, tire yoran beran) ù yen arufaani di.

Damba 28

Tonu baawere u saria mo ù ko mε u koo ko, tombu soo ka tem tukumo, baayere ya n ka noo nε saria ka tii moo tèn gari ba kpara mi soo kpa tombu ka yè somburu ko.

Damba 29

Tonu, tirasi, sombura, wi yiiye ù samaa kua domi mi soora u ko win baayere siisia me u ki.

Tonu à n asaria ka tii moru mo a n maa winsingia geriti, a n tii ye n wa goo ù ku ka googia menna kpa wuu gu ka sina see. Ba ne mi be tonun ayera yora, mi n dia googiru ta torua.

Saria be ka tii moo te, ye kpuro, ba n ka yo somburu mo bunanam. Nde me yigbe bakate ONU ya yii mesuma ba koo sua.

Damba 30

Yè ka yè ba yii tonun asarian bera mi baasi, kpunaa gaa ka kookoosu gasu maa sari, si ba koo tusia nɛnɛm, tem gam, bu ka saria ka tii moo te ba kpara mi kpeera - sia pai.